

Gizli Banka Hesapları Tarih mi Oluyor?

Mehmet Poyrazlı*

Avrupa Birliği'nin (AB) İsviçre ile geçtiğimiz Mayıs ayında vergi kaçakçılığının önlenmesi amacıyla şeffaflık anlaşması imzalaması, akabinde AB ile Lihtenştayn arasında 25 Ekim 2015 tarihinde benzer bir anlaşmanın imzalanması, G20 Antalya Zirvesi'nde bu konuda verilen sözlerin Liderler tarafından nihai bildiriye teyit edilmesi ve OECD BEPS Eylem Planı'nın anlaşmaya taraf ülkeler tarafından kabul edilmesiyle konu farklı bir boyuta taşınmış oldu. Son olarak, AB Konseyi'nin, 8 Aralık 2015 tarihinde, AB'nin İsviçre ve Lihtenştayn ile imzaladığı anlaşmaları onaylamasının ardından, OBD Sistemi'nin devreye girmesi için geri sayım böylece başlamış oldu.

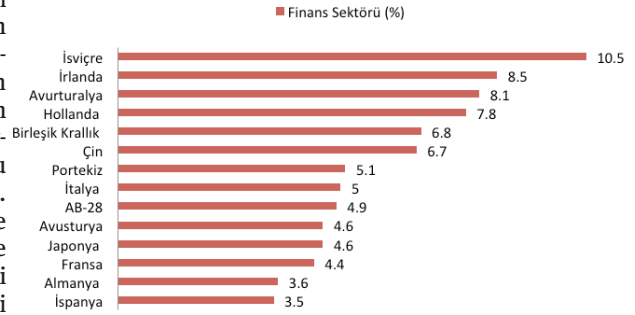
Otomatik Bilgi Değişim Sistemi (Automatic Exchange Of Information), vergi mükelleflerinin kazanç ve finansal bilgilerinin, gelir sağlanan kaynak ülkeden ikamet edilen ülkeye düzenli ve sistematik bir şekilde paylaşılmasını hedefleyen bir sistem. Konu, özellikle küresel mali kriz sonrasında gündeme gelmeye başladı. Küresel mali krizin etkilerinin bertaraf edilmesi çerçevesinde ön plana çıkan bir küresel yönetim platformu olan G20 devletleri, vergi konusunu gündemlerine aldılar. Etkileri 2008 itibariyle Avrupa'da hissedilmeye başlayan küresel mali kriz, hükümetlerin vergi konusunun daha dikkatli ele alınması gerektiğinin farkına varmalarına yol açtı. Aşırı bütçe açıkları, hızla artan kamu borcu, işsizlik ve durgunluk gibi sorunlarla karşılaşan hükümetler, milli gelirin kaybının önlenmesinde verginin önemini bir kez daha anımsadı. Vergi adaleti ve vergide şeffaflık konusunun sık sık gündeme gelmeye başlamasıyla G20 liderleri, kapsamlı bir bilgi değişiminin önemini vurgulamaya başladı. OBD'nin temel hedefi, vergi kaçakçılığını önlemek ve vergiye tabi gelirleri kayıt altına alabilmek için finansal hesapların detaylarını karşılıklı bilgi değişimi sistemi sayesinde paylaşmak olarak özetlenebilir. OBD aracılığıyla finansal kurumların düzenli olarak bilgi paylaşımında bulunmasıyla, hem vergi kaçırmanın önüne geçilmesi, hem de anlaşmaya taraf olan ülkeler arasında finansal şeffaflık sağlanması hedefleniyor. 96 ülkenin yarısından

fazlası, OBD'yi 2017 yılı itibariyle uygulamayı taahhüt ederken, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu kalan ülkeler ise 2017 yılı bilgilerini 2018 sonrası uygulamaya başlayacaklarını açıkladı.

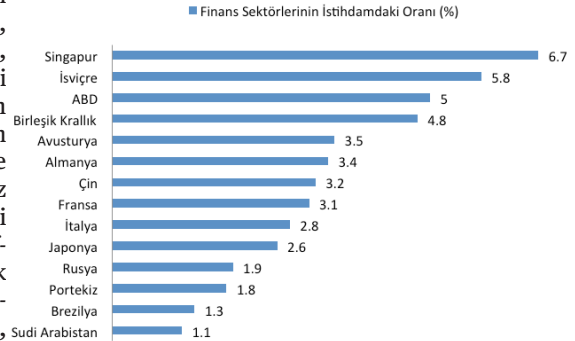
Anlaşma ile AB vatandaşlarının, vergi kaçırma için kendi ülkelerinde beyan etmedikleri ve İsviçre bankalarında bulunan varlıkları uygulanacak otomatik mali bilgi paylaşım sistemi sayesinde tespit edilebilecek. Yani AB vatandaşları için İsviçre'deki gizli banka hesabı kavramı tarihe karışacak. Avrupa Komisyonu'nun Ekonomik ve Mali İşler, Vergilendirme ve Gümrüklerden Sorumlu Üyesi Pierre Moscovici, anlaşma ile vergi şeffaflığı ve işbirliği açısından AB ile İsviçre arasında yeni bir döneme girildiğini ifade ederek, anlaşmanın vergi kaçırıcılara yönelik büyük bir darbe olduğunu söyledi. Avrupa Komisyonu, 8 Aralık 2015 tarihinde San Marino ile aynı anlaşmayı imzaladığını ve halen benzer anlaşmaları imzalamak

Rakamlarla Dünya Finans Piyasaları

Finans Sektörlerinin GSYİH'ye Oranı (%)

Finans Sektörünün İstihdamındaki Payı (%)

2018 başı itibariyle AB ve İsviçre karşılıklı olarak vergi mükelleflerinin bankalarda bulunan finansal kayıtlarını, Otomatik Bilgi Değişim Sistemi (OBD) aracılığıyla paylaşmak mecburiyetinde kalacak

için Andorra ve Monako ile görüşmelerin devam etmekte olduğunu açıkladı.

İsviçre Neden Böyle Bir Anlaşma İmzaladı?

Gizli hesap cenneti İsviçre, bankalarının gizlilik ilkesinde çalışması ve mahkeme kararı olmasına rağmen hiçbir müşterisinin bilgisini paylaşmaması sebebiyle uzun yıllardır eleştiriliyor. Kriz içinde olan ülkeler, vergi kaçakçılığıyla etkin mücadele konusunu ön plana çıkarmaya

FOTOGRAF-AA

başladıkça, bu alanda yapılan çalışmalar hız verilmeye başlandı. OECD'nin vergi kaçakçılığı ile mücadele başlatması, İsviçre'nin bu alanda hedef ülkelerden biri olmasını sağlayarak gri listeye girmesine yol açtı. Amerikan Senatosu'nda kurulan araştırma komisyonu, İsviçre bankalarının işlem hareketlerini mercek altına alarak oluşturdukları raporda, ABD vatandaşlarının hesaplarında toplam 12 milyar franklık vergilendirilmemiş bir gelirleri olduğunu ortaya koydu. İsviçre, ABD ile yaşadığı krizi sonlandırmak için, ABD Maliye Bakanlığı ile 4 binden fazla banka müşterisinin hesap bilgilerini paylaşmak zorunda kaldı. Uluslararası finans sektörünün baskısı altında kalan İsviçre, birçok ülke ile bilgi paylaşım anlaşması imzalamak için görüşmelere başladı. AB üyesi olmayan İsviçre, AB'nin finans piyasalarına erişiminden mahrum kalmamak için, OECD'nin bu alanda attığı adımı, Mayıs 2014'de yayınladığı bildiri ile taahhüt ederken, OBD'yi kabul eden ilk ülkelerden biri oldu. İsviçre finans sektörü, dünyanın en büyük iki bankasına ev sahipliği yapmasının yanı sıra, finans sektörünün GSYİH'ye yapmış olduğu katkıyla, yüzde 10,5 ile dünyada en yüksek olduğu ülke.

Türkiye'ye Etkileri

İsviçreli bankaların, 2017'de başlayacak olan OBD için şimdiden harekete geçtiği ve Türk vatandaşlarının da yaklaşık 60 milyar dolarının bulunduğu konuşulan bankaların müşterilerine kazandıkları paranın vergisini Türkiye'de ödeyip ödemediğini sormaya başladıkları konunun uzmanları tarafından belirtiliyor. Artık İsviçre'de gizli hesabı bulunan Türkler, burada kazandıkları parayı beyan edip vergisini ödemek zorunda kalacak. Bu konuyla ilgili yasal düzenlemeyi henüz tamamlamayan

Türkiye, 2017 yılına ait finansal bilgileri 2018 Eylül ayı sonrası paylaşmaya başlayacağını OECD'ye taahhüt etti. Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, konuya ilişkin yaptığı açıklamada, önümüzdeki birkaç yıl içerisinde ülkeler arasında mükelleflere ilişkin tam ve otomatik bilgi değişiminin hayata geçeceğini belirtirken, 15-16 Kasım 2015 tarihinde Antalya'da yapılan G20 Liderler Zirvesi Nihai Bildirisi'nde OBD'ye yönelik daha önce verilen taahhütleri yinelediklerini kaydetti. Öte yandan, Türkiye'nin AB ile yürüttüğü müzakere sürecinde de vergilendirme konusu önemli yer teşkil ediyor. AB, aday ülkelerden vergilendirme faslı kapsamında, vergi kaçakçılığını önleme amaçlı bilgi değişimi dâhil olmak üzere vergi idareleri arasında işbirliğinin artırılması için düzenlemeler yapılmasını bekliyor. Avrupa Komisyonu'nun 2015 Türkiye İlerleme Raporu'nda bu alanda bazı ilerlemelerin kaydedildiği belirtilirken Türkiye'nin bu fasla uyum düzeyinin orta olduğu yazıldı. Ayrıca Türkiye ile ABD arasında imzalanan benzer bir anlaşma ile "Green Card" sahibi olan Türk vatandaşlarının kazançlarının ABD'de vergilendirilmesi söz konusu. ABD Maliye Bakanlığı'nın 1 Temmuz 2014 tarihinden itibaren uygulamaya başladığı kısa adı FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) olan sistem ile bankalar ABD ile bu bilgileri paylaşmaya başladı. Türkiye de bu konu üzerinde hassasiyet göstererek ABD ile bilgi paylaşımını içeren anlaşmayı imzaladı.

Küresel Sivil Toplum 'Şüpheli'

G20'nin resmi açılım gruplarından biri olan Sivil Toplum 20 (C20), OBD Sistemi hakkında bu yıl bazı eleştiriler getirdi. C20 Türkiye'nin "Vergi Adaleti" Çalışma Grubu tarafından oluşturulan politika

önerileri arasında, gelişmekte olan ülkelerin OBD'ye geçişi sırasında bilgi edinme sisteminden tam olarak yararlanması yer alıyor. C20 Türkiye tarafından getirilen bir diğer eleştiri ise, gelişmekte olan ülkelerin OBD'ye katılımlarını kolaylaştıracak bir süreç olmadığı takdirde, G20'nin verdiği "banka gizliliği dönemi sona ermiştir" sözünün tutulmamış olacağı yönünde. Ayrıca ülkelerin OBD bilgi alışverişinde bulunacakları ülkeleri seçmesine müsaade edilmesinin daha zayıf ülkeler için ciddi dezavantajlar oluşturacağı eleştirisini getiriyor. Sistemin dijital olması sebebiyle bilgi teknolojisi alt yapısının nasıl ve kimler tarafından oluşturulacağı; sistemin siber saldırılara karşı nasıl kontrol altında tutulacağı; kişisel verilerin hangi koşullarda ve nasıl korunacağı; bilhassa gelişmekte olan ülkelerin sistemi uygulayabilmesi için yeterli kaynağa nasıl ulaşacağı gibi konuların netlik kazanmaması konuya şüphelerle yaklaşanların sayısını artırıyor. Son olarak, OBD'nin yürürlüğe girip küresel finans sisteminde işleyen bir mekanizma haline gelmesiyle, vergi kaçakçılığıyla mücadelede etkin bir araç olarak kullanılmasının yanı sıra yolsuzluk ve kara para aklama gibi çözüm bekleyen küresel sorunların çözümüne katkı sağlayacak. Yukarıda belirtilen hususlara netlik kazandırılmasıyla, OBD'den elde edilmek istenen başarı daha kapsamlı ve sürdürülebilir olacaktır. İsviçre finans sektörü, dünyanın en büyük iki bankasına ev sahipliği yapmasının yanı sıra, finans sektörünün GSYİH'ye yapmış olduğu katkıyla, yüzde 10,5 ile dünyada en yüksek olduğu ülke.

İsviçre finans sektörünün yaratmış olduğu istihdam oranı dünya genelinde yüzde 5,8 ile ikinci sırada yer alıyor. ⑥

*İKV Uzman Yardımcısı